

RTJ 12 SIHTFINANTEERIMINE

SISUKORD	punktid
EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED	1–2
RAKENDUSALA	3–5
MÕISTED	6–8
SIHTFINANTSEERIMISE KAJASTAMINE	9–17
Tegevuse sihtfinantseerimine	9–11
Varade sihtfinantseerimine	12–14
Sihtfinantseerimise tagastamine	15–17
VÕRDLUS SME IFRS-GA	18

EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED

1. Käesoleva Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 12 „Sihtfinantseerimine” eesmärgiks on sätestada reeglid sihtfinantseerimise kajastamiseks Eesti finantsaruandluse standardi kohaselt koostatavates raamatupidamise aastaaruannetes (edaspidi ka *raamatupidamise aruanne*). Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded kehtestatakse raamatupidamise seadusega ning mida täpsustab raamatupidamise seaduse § 34 lõike 4 alusel kehtestatud valdkonna eest vastutava ministri määrus (edaspidi *toimkonna juhend* või lühendatult *RTJ*).

2. RTJ 12 lähtub SME IFRS-i peatükist 24 „Valitsusepoolne sihtfinantseerimine” („*Government Grants*”) ning peatükis 2 „Põhimõtted ja alusprintsüübid” („*Concepts and Pervasive Principles*”) sätestatud mõistetest. Juhend sisaldab viiteid konkreetsetele SME IFRS-i paragrahvidele, millel juhendi nõuded tuginevad. RTJ 12 võrdlus SME IFRS-ga on toodud punktis 18. Valdkondades, kus RTJ 12 ei täpsusta mingit spetsiifilist arvestuspõhimõtet, kuid see on reguleeritud SME IFRS-s, on soovitatav lähtuda SME IFRS-s kirjeldatud arvestuspõhimõttest.

RAKENDUSALA

3. RTJ 12 „Sihtfinantseerimine” tuleb rakendada sihtfinantseerimise kajastamisel abi saaja raamatupidamise aastaaruannetes.

4. RTJ 12 rakendatakse eelkõige valitsusepoolse sihtfinantseerimise kajastamisel neid saanud ettevõtete aruannetes. Valitsusepoolne tähendab käesoleva juhendi mõistes nii Eesti Vabariigi kui ka välisriigi valitsust, kohalikku omavalitsust, valitsusasutust ning kohalikku või rahvusvahelist organisatsiooni, kes jagab valitsusepoolseid toetuseid (sh Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid). Käesolevas juhendis kirjeldatud põhimõtteid rakendatakse ka muu, kui valitsusepoolse toetuse kajastamisel niivõrd, kuivõrd antud juhend ei ole vastuolus muude antud arvestusvaldkonda reguleerivate juhenditega ning tagab asjakohase ja tõepärase kajastamise.

5. RTJ 12 ei rakendata:

- (a) sihtfinantseerimist vahendavate organisatsioonide ja ettevõtete aruannetes vahendatava abi suhtes;
- (b) avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendi poolt reguleeritavate raamatupidamiskohustuslaste (sh riigiraamatupidamiskohustuslased ja kohaliku omavalitsuse üksused) omavaheliste majandustehingute ja vahendite ümberpaigutamise kajastamisel.

MÕISTED

6. Käesolevas juhendis käsitletakse mõisteid järgmises tähenduses:

Sihtfinantseerimine on valitsusepoolne abi, mida teostatakse ettevõttele teatud ressursside üleandmise kaudu ning mille saamiseks peab ettevõtte äritegevus vastama teatud kindlaksmääratud kriteeriumitele. Sihtfinantseerimine ei hõlma valitsusepoolset abi, mille väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata (nt riiklikud garantiid ja valitsusasutuste poolt pakutavad tasuta konsultatsioonid) ning tavapärastel tingimustel valitsussektoriga sõlmitud tehinguid. (SME IFRS 24.1, 24.2)

Varade sihtfinantseerimine on sihtfinantseerimine, mille põhitingimuseks on, et seda saav ettevõtte peab kas ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara. Varade sihtfinantseerimine võib endas sisaldada täiendavaid tingimusi, näiteks põhivara soetamise ajagraafik, soetatava põhivara liik, tema asukoht ning hoidmise periood.

Tegevuse sihtfinantseerimine on sihtfinantseerimine, mis ei ole varade sihtfinantseerimine.

Õiglane väärtus on summa, mille eest on võimalik vahetada vara või arveldada kohustist teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelistes tehingutes. (SME IFRS 2.89, 12.4)

SIHTFINANTSEERIMISE KAJASTAMINE

Tegevuse sihtfinantseerimine

9. Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui:

- (a) sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel; ja
- (b) sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud. (SME IFRS 24.4)

10. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustisena. (SME IFRS 24.4 (c)) Vastavat kohustist kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

11. Sihtfinantseerimisega kaasnevaid tingimusi ei loeta sisuliseks, kui nende täitmisega kaasnevad kulutused on minimaalsed ning risk, et neid ei täideta, on praktiliselt olematu. Näiteks kohustus säilitada viie aasta jooksul sihtfinantseerimisega seotud kuludokumente ei ole sisuline tingimus (kuna sellega ei kaasne märkimisväärsed kulusid ja risk, et ettevõtte ei suuda seda teha, on väga väike), mistõttu muude tingimuste täitmisel ei pea ettevõtte ootama viis aastat, et kajastada sihtfinantseerimise tulu.

Näide 1 – Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamine

Ettevõttele eraldatakse Euroopa Liidu vastavast fondist 50 000 eurot toetust teatud liiki põllumajandusliku tegevuse toetuseks kindlaksmääratud piirkonnas järgneva viie aasta jooksul.

Kuidas kajastada nimetatud põllumajandusliku tootmise sihtfinantseerimist juhul, kui:

- (a) toetus kuulub täies ulatuses tagastamisele, juhul, kui ettevõtte ei täida järgneva viie aasta jooksul toetusega kaasnevaid kriteeriumeid;
- (b) toetus kuulub tagastamisele proportsionaalselt perioodiga, mille jooksul ettevõtte toetusega kaasnevaid kriteeriumeid ei täitnud.

Sihtfinantseerimist kajastatakse raamatupidamises järgmiselt:

- (a) saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse selle laekumisel tulevaste perioodide tuluna. Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna alles pärast seda, kui kõik sellega kaasnevad tingimused on täidetud (s.o mitte enne viie aasta möödumist);
- (b) saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna proportsionaalselt möödunud ajaga, mille jooksul täideti sellega seotud tingimusi (s.o 10 000 eurot aastas, eeldusel, et tingimused on täidetud).

Varade sihtfinantseerimine

12. Varade sihtfinantseerimise kajastamisel peab ettevõtte valima ühe alljärgnevatest arvestuspõhimõtetest (valitud arvestuspõhimõtet rakendatakse järjepidevalt kõikide varade sihtfinantseerimisele):

(a) brutomeetod - sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses (tasuta saadud vara soetusmaksumuseks on tema õiglane väärtus) ja kajastatakse vastavalt RTJ 5 „Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad“; vara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui on täidetud punktis 9 toodud kriteeriumid.

(b) netomeetod - sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema netosoetusmaksumuses s.o vara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud vara soetamiseks saadud sihtfinantseerimise summa (tasuta saadud vara soetusmaksumus on null). Soetatud vara kajastatakse edaspidi vastavalt RTJ 5 „Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad“.

13. Varade sihtfinantseerimine võib toimuda kas otsese rahalise toetusena või näiteks teatud varade ostuga seotud arvete kinnimaksmise teel toetava organisatsiooni poolt. Toetuse tehniline teostus ei mõjuta selle raamatupidamisarvestust.

14. Sõltumata sellest, kumma eespool kirjeldatud meetoditest ettevõtte valib, tuleb rahavoogude aruandes kajastada eraldi nii põhivara soetamisega seotud väljamakseid kui sihtfinantseerimisega seotud laekumisi.

Näide 2 – Varade mitterahalise sihtfinantseerimise kajastamine

Ettevõttele anti mitterahalise sihtfinantseerimise korras üle tootmishoone. Ettevõtte juhtkond hindas ekspertide abi kasutades tootmishoone õiglaseks väärtuseks 250 000 eurot. Hoone järelejäänud kasulik eluiga on 30 aastat. Sihtfinantseerimisega ei kaasnenud tulevikku suunatud tingimusi.

Sõltuvalt valitud arvestuspõhimõttest (vt punkti 12) kajastatakse sihtfinantseerimist hoone üleandmise kuupäeval ühel alljärgnevatest meetoditest.

Brutomeetod

D	Ehitised	250 000
K	Tulu sihtfinantseerimisest	250 000

Hoonet amortiseeritakse kulusse 30 aasta jooksul tavakorras, sarnaselt ostetud põhivaradele.

Netomeetod

Saadud hoone soetusmaksumuseks loetakse null ning selle üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Näide 3 – Varade rahalise sihtfinantseerimise kajastamine

Ettevõtte soetab tootmistegevuses kasutatava põhivara summas 400 000 eurot ning selle maksumus kompenseeritakse Euroopa Liidu toetusfondist 50% ulatuses. Sihtfinantseerimise tingimuseks on, et ettevõtte jätkab samas valdkonnas ja asukohas tootmistegevust järgmise viie aasta jooksul.

Raamatupidamises kajastatakse sihtfinantseerimist alljärgnevalt.

Brutomeetod

Põhivara soetamisel:

D	Masinaid ja seadmed	400 000
K	Raha	400 000

Sihtfinantseerimise laekumisel:

D	Raha	200 000
K	Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	200 000

Sihtfinantseerimise tingimuste täitmisel, st viie aasta pärast:

D	Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	200 000
K	Tulu sihtfinantseerimisest	200 000

Netomeetod

Põhivara soetamisel:

D	Masinaid ja seadmed	400 000
K	Raha	400 000

Kompensatsioonitaotluse aktsepteerimisel toetust andva organisatsiooni poolt:

D	Nõuded sihtfinantseerimisest	200 000
---	------------------------------	---------

K	Masinaid ja seadmed	200 000
Sihtfinantseerimise laekumisel:		
D	Raha	200 000
K	Nõuded sihtfinantseerimisest	200 000
Sihtfinantseerimisest saadav majanduslik kasu kajastub netomeetodi korral aruannetes vähenenud amortisatsioonikuluna soetatud seadmete kasuliku eluea jooksul.		

Sihtfinantseerimise tagastamine

15. Sihtfinantseerimise tagastamine kajastatakse selles perioodis, millal tagastamise vajadus sai teatavaks.

16. Juhul kui ettevõtte on mingil perioodil sihtfinantseerimise juba tuluna kajastanud (kuna juhtkonna hinnangul oli ettevõtte täitnud sellega seotud tingimused), kuid järgnevatel perioodidel ilmneb, et sihtfinantseerimise teel saadud vahendid tuleb siiski tagastada, kajastatakse tagastamise mõju kuluna perioodis, mil tagastamise vajadus ilmnes (st eelmiste perioodide võrdlusandmeid ei korrigeerita).

17. Varade sihtfinantseerimise (k.a mitterahalise sihtfinantseerimise) tagastamist, kui sihtfinantseerimist kajastati netomeetodil vastavalt punkti 12 alapunktile (b), kajastatakse järgmiselt: põhivara bilansilist väärtust suurendatakse kuni summani, mis oleks tagastamise hetkeks põhivara jääkväärtus, kui seda oleks algselt kajastatud tema soetusmaksumuses. Juhul kui sellest ei piisa tagastamisele kuuluva summa katmiseks, kajastatakse seda ületavat osa perioodikuluna.

VÕRDLUS SME IFRS-GA

18. RTJ 12 sätestatud üldreeglid sihtfinantseerimisele on kooskõlas SME IFRS peatükis 24 sätestatud arvestuspõhimõtetega, v.a varade sihtfinantseerimine, mille puhul SME IFRS ei paku võimalust kajastada sihtfinantseerimist netomeetodil. Toimikonna arvates on ka netomeetod aktsepteeritav, kuivõrd varade sihtfinantseerimist võiks käsitleda kui sihtfinantseerimise andja poolset põhivara soetusmaksumuse hüvitamist, mistõttu aruandekohustuslase jaoks on põhivara soetusmaksumus saadud sihtfinantseerimise võrra väiksem.